

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכדרכא
בפ"ב דזבחים. ג"כ דף ל'
ע"א:

גליון הש"ס

מתני' השוחט את הפסח
על החמץ. ע"י שאגת אריה
ובתשובת פני יהושע ח"א
סימן י"ג:

מוסף רש"י

הוא ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף כו' וכגון דלמרי סימן ראשון חוץ לזמנו ושני חוץ למקומו ור"מ סבר מפגלין בסימן אחד מכלל דרבא דאזתביה מנא ס"ל אליבא דר' מאיר ור' יהודה דלינה לשחיטה אלא לבסוף וכולה מחשבה בסוף שחיטה הואי והוא ליה מזהב מחשבה וגמלין ליה במימר דליה בזמן זמנים חישב ואפילו הכי פליג. והיינו דלמארינן הכא לימא קסברי

אחרים אינה לשחיתה אלא לנצוק וכל אס כן חישב בגמרה וכדרכא דאמר ה' לחאזקו וע"כ אית ליה לרבי מאיר אינה היינו ר"מ הילכך בגמר שחיתה אין להקדים מולין לערלים בסוף שחיתה מולין ערלים חיייל כולה ערלה ליה כור עסקין. דקמי הקדק ערלים למולין מולין אחר ערלים ולומר לערלים ולמולין כפיו הוא: לא צעין פיו ולבו שוין. והכל ואע"פ שלא היה בלבו אלא למקמה: ג.

מיתבב תיחבית

א. וקשה לראות כי
אמר אביי בהא ודאי מודה
הוא מאיר אלא הבריא
ומורה בפ' כיצד
מערמין (כו). בגמרא
לפנינו מאיר ודאי וסי
ברוצה הבריא ודאי וסי
שלמים. תוס' שאלך.
הוא ודאי הבריא
הרואי שפחותיו, ודאי
אלא שאלולי הוה ידע
שלא יעלה אלא י' הלא
הוא (מכרחי). א"ל ה' הלא
הוא מתכוין לומר מה
שאמר. א"ל דילי. ת' הלא
הוא מתכוין חד אלא תובת
על חמץ דם וזבחי ב'פ'
וראה המשפטים ואריך אל
המשטח על חמץ דם וזבחי
ב'פ' כי תשא ואע"ג דשנה
המתוכן אי קרבינן ופסל
בכז וגו'. ת' הלא

וְיֹסֵף אָמַר דְּבָרָיו קִיָּיִם דאָך גאַנצער זיין לעבן איז געווען אויסגעלייגט צו די ערשטע פארשיידענע וואונדער, ווי אזוי ער האט געקענט זיין שולדיג צו אים, ווי אזוי ער האט געקענט זיין שולדיג צו אים, ווי אזוי ער האט געקענט זיין שולדיג צו אים.

ואמר חציה עולה וחציה שלמים מי
מודה בה ר' מאיר או לא מי אמרינן
טעמא דרבי מאיר משום דנמנך הוא
וכיון דחל שם עולה תו לא פקע אבל
מי אמר לחצאין ליתא למימר הכי או
ידינא חצאין תו לא דפשטא ביה קדושת עולה
בצרישא או חצילא קדושת שלמים
וואמר אבבי בזה ודאי מודי ר"מ רבא
ואמר עדיין היא מחלוקת ואותביה רבא
לאלאאבבי מהשחט את הצנח לאכול כזית
בצורח כותב למחר דאז פליג ר' יהודה
וארבעין ואמר כר' מאיר תפוס לשון
לראשון דקאמר וה הלל כל מחשבת
מקום קדמה למחשבת מקום פיגול
והייבין עליו כרת לא שנה בעבודה
ואתחא ולא שנה בשתי עבודות שחשב

וּבְצִדְדֵי הַיָּמָה מִחֲשֵׁבֶת פִּסְלוֹ בְּחֵם
וּמִמַּחֲשַׁבֶת פִּיגוּל לֹא מִסְקֵה לֵּה מִיד
וּמִפִּיגוּל דְּתוֹס לְשׁוֹן לְרִשְׁוֹן וּרְגֵן סָרִי
בְּגַמֵּר דְּרִירוֹ הוּא נִתְפָּס וְהוּא לֵה
בְּחֵדָה עֲבֻדָה עִירֻב מַחֲשָׁבוֹת וְלֹא
קִרְקֵר הַמַּמְרִי כְּמִזְוֹתוֹ וְאֵין בְּעֵינֵי דָלָא
לְלִיחֵי צִיָּה פִּסְלוֹ אַחֲרִינָא דְהִרְצָה
כְּכַתִּיב צִיָּה אֵלְמָא מֵאֵל דְּלִית לִיָּה תוֹס
כְּכַתִּיב לְרִשְׁוֹן אֲפִילוֹן לְתַלְמִיזֵי אִיתֵי לִיָּה דֵּה
יִמִּיתִי טוֹבָא יָם בְּצֻחַ וּפְלִיג ר' יְהוּדָה
וְהֹאֵמֵר לִיָּה אֲבִי מִי סָבֵרֵת אִינֵה
לְשַׁחֲמִיטָה אֵלָּא לְצִסְקוֹן וְחֵדָה מַחֲשָׁבָה
יִשְׁנֵה לְשַׁחֲמִיטָה מַתְחֵלָה וְעַד סוֹף
וְכִינּוּ דְלֹאֵר סִימֵן רִשְׁוֹן חוֹךְ לִמְנוּ
שְׁכִי חוֹךְ לְתַקְוָמוֹ וּר"מ סָבֵר מִפְּגִלִין
בְּבִסְיָמֵן אֶחָד מְכַלל דְּרַבָּא דְּלֹאֲתוּבֵה
מֵמַה ס"ל אֲלִיבָא ד'ר' מֵאִיר ור' יְהוּדָה
דְּלֹאֲתוּבֵה לְשַׁחֲמִיטָה אֵלָּא לְצִסְקוֹן וְכֹלָה
לְשַׁחֲמִיטָה בְּסוֹף שַׁחֲמִיטָה וְהוּא לִיָּה
וְחֵדָה מַחֲשָׁבָה וְנִמְלָךְ לִיבָא לְמִימֵר דֵּה
צִיָּה וְיִזְמִי חִשָּׁב וְאֲפִילוֹי הִכִּי פִּלְיָה.
וְהִיָּינוּ דְּלֹאֲמַרְגִין הִכָּא לִימָא קִסְבְּרִי

ואתחריס אינה לשחיתה אלף לבסוף וכל
האדם כן חשב בגמרה וכדרכא דאמר ה
לרבי מאיר שחיתה אין ש
העדים מולין לערלים בסוף שחיתה מ
למולין ערלים חיייל וזהו ליה כו
עסקין. דקתי הקדים ערלים למולין
מולין אחר ערלים ולומר לערלים ולמולין
בפיו הוא: לא עניין פיו ולבו שוין. והכל
אע"פ שלא היה בלבו אלף למקשה: ג

[illegible]

חצי ממיר הוא דשחיה בשני הסומנים היא: "פסימי. מעורבין: בחר וגו' אף הפסימי. של בין הערצים דערב הפסח ששחטו על החמץ וט' משום לא תשחט על חמץ דפסח שחר הוא ושחיה ראייה היא (ושמה שחיה. והכי אית ליה לר"ש בכל דוכתי בדיקוי הדם (חולין דף פה.) ובי' הוזהרים. ששחטן צ"ח לאחר חות על החמץ בין לשמן ושלל לשמן ואח"כ כדפסח בנמי"י בעידנה דמחייב פסחא לא מייחייב אשאר וזכים דפסח שלא בזמנו לשמו פסול והויא לה שחיה שאינה ראייה: שלא לשם לא תשחט בזה לא דלא יראה ולא ימצא ואיכא מלקות נמי דשחיה: ששחטין ה' ובנמי"י מפרש דקרא אשאר וזכים נמי אזהר: חוץ מן הפסח וסוהחטא וטעמא דכתיב דשחיה חטאת היא מעותא היא ולא הנזיל סתמא דהי' חמץ לאחד שחטו בנמי חצורה אפילו ששחט עמו בצורה ולא מדיכיל לא תשחט ולא ליישו) כי ששנו בבלגה ישנו ששחטו ואם של לא

בבוקר רבי מאיר אומר פיגול וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגול בכל המהדר, מושבת אכולין ברויחא מדרבא בשם ר' יוחנן שחטו לאכולין לזרוק דמו שלא לאור האלפנר הגדה, אמר ליה סמות בידנו מאכותנו שלא ללמד הגדה לא לבלבליש ולא להחמץ עובר, שלא תעשה שאנמר לא תחבו על חמץ עד ובחי נ"א! לא תשעה על חטא ואלא לשמו כיון שנפסל שני עובר עליו משום שחטם על שחטו ודשחטו לאו חטא

ל'מא קסברי אחרים איז
צפ' שני דזשחס
דאצי אמר בלח' מודה ר'
נמי קבר ר' מאיר תפוס לז

לימא קסברי אחרים ⁶ אינה לשחיטה אלא בסוף וכדרכא דאמר רבא עדדין היא מחלוקת הילכך הקדים מולין לערלים מולין חיילי ערלים לא חיילי הקדים ערלים ערלים חיילי מולין לא חיילי אמר ⁷ רבה לא לעולם קסברי אחרים *ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והכא במאי עסקינן כגון שגמר בלבו לתרווייהו בין למולין בין לערלים והוציא בפיו לערלים ולא הספיק לומר למולין עד שנגמרה שחיטה בערלים ובהא פליגי דר"מ סבר לא בעינן פיו ולבו שוים ורבנן סברי בעינן פיו ולבו שוים וקסבר ר' מאיר לא בעינן פיו ולבו שוין ורמיננהו ⁸ המתכוין לומר תרומה ואמר מעשר מעשר ואמר תרומה :או שאיני נכנס לבית זה ואמר לזה שאיני נהנה לזה ואמר לזה לא אמר כלום עד שיהו פיו ולבו שוין אלא אמר אבוי רישא דאמר סימן ראשון למולין וסימן שני אף לערלים דבסימן שני נמי פתיכי ביה מולין סיפא דאמר סימן ראשון לערלים סימן שני למולים דבסימן ראשון הא לא פתיכי ביה מולין ור' מאיר לטעמיה דאמר ⁹ מפגלני בחצי מתיר ורבנן לטעמיהו דאמר ¹⁰ אין מפגלני בחצי מתיר : **מתני'** ¹¹ השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה ר' יהודה אומר אף התמיד רבי שמעון אומר ¹² הפסח בארבעה עשר לשמו חייב ושלא לשמו פטור ¹³ ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן פטור ¹⁴ ובמועד לשמו פטור שלא לשמו חייב ושאר כל הזבחים בין לשמן בין שלא לשמן חייב חוץ מן החטאת ששחטו שלא לשמה : **גמ'** אמר רבי שמעון בן לקיש לעולם אינו חייב עד שיהא החמץ לשוחט או לזורק

וצת שחטת לא מתיא אלא
עדיין היא מחלוקת באומר
שחטת אלא לבסוף ואחרים
ת לומר שני דברים והיא
חיילי כולה הקדים עולים
ערלה ופסלה: והוא במאי
ול כגון שאמר לבדו להוציא
כל מחשבה דקדשה מוילא
מל ואינה כולה ערלה
גי נהנה לזה. לאש הזה: לא
ימן שני אף לערלים גרסינן.
וילא בפיו ובסימן שני היה
ל מולוין נגמר סימן ראשון
מפגלין בחאי מתיר דתני
ת כלומר חשבון הקטרת
מ"מ אומר פירוש ותכיל אין

א: "פסיכי. מעורבין: ב'תנ"י' השועה אם הפסח על החמץ
הפסח ששחטו על החמץ וטעמא לית' ב'גמ'': ר"ש אומר ה'
ושחטיה ראויה היא (ושמה שחטיה): ושלא לשמו פטור. דפ'
יבטיח' דס' (חולין פ"ה). ובאותו ואת בנו (פ"ה): ובתשל'ם
צ"ן לנפ' ושלא לשמו א"ע"ג כשחטיה' כן דרשנ' (ובחס' דף
נפח' לא מייחיד אשאר וזכיה: ובנועז'. בתוך הפסח אם נד' דף
ט"ה שאניה ראויה: שלא לשמו. אלף לשם שלמים: חייב. לזה"ב
איכא מלקות נמי דשחטיה: ושאר כל הוזהים. ששחטן במוט'
חיס' נמי אחר: חוץ מן התואם ששחטה שלא לשמה. עד שיה'
ואם היא מעוטת היא ולא השחטתה שלא לשמה: ג'ר"י דף שיה'
ואפילו שחט עמו בצורה והלא השחטתה פסחיה אור' עמו
ישנו בשחטה ואם יש לא' מהו כולו עובר: לטויה. דס' דחייב'

בו כרת עד שיפגל בכל המחיר, ורובנו כיוון דפתיכי מולין בהאי שחטת
זו לארצילו לזרוק דמו שלא לארצילו כשר. נעשה משה ראטונה כמי
לא למד הגדה לא לבבליים ולא לבני דרום שהן גסי הרוח ומיטעני התח
דם ובחי "א": לא תשחט על חמץ דם [בחי]. רבי יהודה אומר אף
חט על חמץ דשחיתות לאו שחטתה היא וכן שאר דבריו זו כללם. אכ

לִימָא קסבר אחרים אינה לשחיטה אלא לבסוף ובדרבא וכו'.
כצ' שני דוחקים (ד' ג.) פליגי אצ"י ורבא אליבא דר"מ
לדצ"י אמר בלחצו מודה ר' מאיר ורבא אמר עדיין היא מחלוקת והתם
נמי סבר ר' מאיר תפוס לשון תולדות מפרש שקוטרים חזיה
חמורין טולה וזתיה חמורין שלמים

ואנחה כפירוש ר"ח דמפרש לחלות
לחצי היום יחולו שניהם וקאמר אביי
דהתם מודה ר"מ כיון דנשעת אמירה
אינם חלים ולחצי היום יחולו שניהם
ורבא סבר דאפילו התם פליג רבי
מאיר כמו נשחטה דאינה אלא לבסוף
דאין כאן אלא משאו אחד לחול לשניהם
ולר' מאיר חייב קאמ' קאמ' לערלים
ולמולים ערלים חיילי דאמרינן תפוס
לשון ראשון אבל אי ישנה לשחיטה
מתחלה ועד סוף כיון שיש שהות
לשניהם לחול חיילי תרווייהו ולא
אמרינן תפוס לשון ראשון אלא דוקא
אי אמרינן אינה לשחיטה אלא לבסוף
דאין להם שהות לחול לשניהם כדפרי'
ולא דמי לתמורת עולה ותמורת שלמים
דיותר אמרינן תפוס לשון ראשון כי
לא אמר לחלות שיש לשניהם שהות
לחול ממי אמר לחלות דהתם כיון
דאמר תמורת עולה ואפילו חזיה
פסטה ככולה ותו לא מצי חיל תמורת
שלמים אבל מולים וערלים כי אמרי
ישנה לשחיטה כו' הואיל ויכולים לחול
זה אחר זה חיילי תרווייהו אף על גב
דסבירא ליה דעלמא תפוס לשון
ראשון: **ולא** הספיק דומד' למוילים
כו'. מינה לרשב"א א"כ מצי איריא
דקמני הקדים מולים לערלים אפילו
הקדים ערלים כשר אלס הספיק לוומר
למולים הודם גמר שחיטה:

רבי מאיר סבר לא בעינן פיו ודבריו
שיוין. מכאן מדקדק ר"י דהא
דקרי בכל דוכתי⁶ פניגול פסול במחשבה
לאו דוקא דהינו פניגול עד שזוירא
בשפתיו דלא במחשבה תליא מילתא
בשלא הספיק לומר דמוזילי אמאי
תקנו⁷ (ה) מירב לא נחב ודבריו וכו'.

לומר למולים: **המתבויין** ד'ומר תרומה ב'ו'. אפילו לא דברים שכלל לא הוו דברים גבי ההוא דזינן לניסבא^א אדעתא למיסק לארץ ישראל ובעינדא דזינן לא אומר (קדושין דף מט:). הכס אינו טועה דזיבורו^ב אבל הכא דברים שכלל הם ומה שהוציא בשפתיו אינו כלום לפי שטעה דזיבורו^א: **וסימן** שני אף ה'עלרים דתריבי מולין וכו'. וא"ת א"כ אמאי קאמר הקדים מולין אפילו לא הקדים נמי אלא ששחט סימן ראשון למולים ולעלים וכן שני ואומר ר"י דקמ"ל דאפילו לא פירש אף לעלים אלא ששחט שני לעלים סתמא כיון ששחט סימן ראשון למולים מסתמא אף לעלים קאמר וכן בספא דקמ"ל דשחט עליהם למולים פסול אפילו הקדים מולין פסול אם פירש שני לעלים דוקא אלא הא קמ"ל דאע"פ ששחט סימן ראשון לעלים סתם לא אמרינן כיון ששחט סימן שני למולים גלי אדעתיה דבסימן ראשון אף לעלים קאמר וכשר: **ה'שוהם** פסח על החמץ עובר בלא תעשה. אומר ריב"ז^א דהפסח כשר דהא לא שנה עליו הכתוב לעכב^ב וצנתוספתא דמכילתין (פ"ד) תניא בהדיא השוחט את הפסח על החמץ ב"ד עובר בלא תעשה והפסח עצמו כשר ויזיל בו ידי חובתו פסח: אל

ה' השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה. ללא תשחט על חמץ. ואלו יליף בגמ' ר"ש אומר הפסח צ"ד. ששחטו על החמץ: לשמו חייב. וזוהי טעם: ואלו לשמו פטור. דפקול הוא ושחיטה שחינה ראויה לזו שמה שחמץ וזו חמץ (שם פא): ובתשלומי ארבעה וחמשה (ד"ק דף ע"ג) ושאר כל ששחטו על חמץ (ובחם דף ג) כל הזבחים שנתבחו שלל לשמן כשחייב: כמבואר בתוך הפסח אל לשמו שחטו לפסח על החמץ פטור מלא תשחט: שחטו לשם שלמים: חייב. דלהכי קאי והוא לה שחיטה ראויה וחייב משום שאר כל הזבחים. ששחטו כמובד על החמץ: צין לשמן צין כו' חייב. דהא ששחטה שלא לשמו. דפקולה היא כדמין בזבחים (שם) חוץ מן הפסח שחט שלא לשמה: גמ' עד שהיה החמץ לשוחט כו'. ואע"ג דכתיב על חמץ ששחטין פסחיה רואין אותו והוא צין און עוברין כדמפרש לקמיה [ע"צ] מולן עברין: עורר. דהם דוחיקה נמי אימרינן כמילתאש' מרם וזבחים:

בין נון דפתיי מולין בהאי שחיטה אין מפגלין בחצי מתיר. וקו"מ ר"ל בדמפגלין בחצי כשר. נעשה מעשה ראשונה כדי ששחטו לאכוליו ושלם לאכוליו. רבי שלמאי אתא דרם שון גמי הרוח ומיעוט התורה, ואתא הנוריעי ודר בדרום ויעד מעט נפטן. מה דרובח. רבי יהודה אומר אף התמיד מדכתבי וזבחי. רבי שלמאי אומר קטפת חטא דהא גמי שאר דבריו הו' כללם. אמר רבי שמועון בן קיש לעולם אינו חייב ער שיהי

א נמי פ"א מהל' פסולי
המוקדשין הל' יה ופ"ד
מהל' שטותה הל' יגן:
כב ב שמיטה מהל'
תרומות הל' טו
טוש"ע י"ד סימן שלא
סעיף מה:
כג ג מ"ב פ"ב מהל'
שטותה הל' י"א
סג לארץ כרחק טוש"ע
לד י סימן ד מהל' א
פסולי מוקדשין הל' ח:
לא ה מ"ב פ"א מהל'
ק"ה הל' א:

רבינו חננאל

נמא קסברי אחריה איה
לשטראס און לבסוף, וכן
האט הערני שוונט וואס
ולערליס אסוף שוויטש
און אקטון דאמער הערני
שוונט, ואקאל שוויטש
אלא לבסוף ונסוף שוויטש
חלו נמולים, ולא אשתיי
ורוחא לערלין למחיל.
לפיכך הפסח הווא שר.
וכדא דאמער עדיין איה
מחולקת, ועיקר ראה
שמענת פראב בשמיטת
קדשים דרב דתנן ריה
זו תמורת עולה תמורת
שלמים היה זה מותר,
לפיכך דברי ר' מאיר,
ר' יוסי אמר אס אס לכך
נכון, וכוונתו, אביעאל
היה זו תמורת עולה
מותר שלמים תמורת
אמר ר' מאיר מ' מאיר מ'
אמר"האז מאיר ברא מאיר
רכין דאית ליה רוחא
משתאנו ערב לחצות חילין
תרייהו, ואל דאמא באה
מ' פלוג ברא מאיר שמיטת
לגמליה חילאל לבי מטיא

[illegible]

וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁמַח בְּיָמָיו
 קִשְׁיָה הָיָה מִתְּנִי
 מֵאִיר, דָּהָא סִמְתָּה הָיָה
 וְקִיטָּא לֹחַם סֵחַ מִתְּנִי
 מֵאִיר. מֵאִיר. וְפִירָה אֲבִי
 רִשְׁיָה בְּנֹן שִׁשְׁתִּי סִמְן
 אֲרָשָׁא לְמִשְׁחָה וְיִשְׁמַח
 לְמִלּוּלִין וְלִפְרִיעִים דְּמִתְּנִי
 מִלּוּלִין בְּכוּלָּהּ שְׁחִיטָה.
 סִיפָא דִּמְאִיר סִמְן אֲרָשָׁן
 לְפִרְעִילִין יִשְׁמַח וְיִשְׁמַח
 דְּבִי מֵאִיר לְעִמְמַדָּה מִתְּנִי
 מִפְּגִילִין בְּחֵצִי מִתְּנִי. וְכִין
 שְׁנֵי סִמְיִינִים מִתְּנִי
 חֻבְבָּא, אֲשֶׁר בָּאֵחָד מֵהֶן
 שְׁחָה וְחֵצִי הַמְּהִיר הִזֵּה
 פִּירָה, בְּדָתָן פִּירָה בְּקִוּמָא
 לְבִלְבֹּבָה לְבִלְבֹּבָה אֵין
 תִּנְיָא. פִּירָה. וְיִשְׁמַח אֵין
 חֻבְבָּא בִּי וְיִתְּנָא לֵיהּ
 הַשְׁחָה אֲשֶׁר הָפֵסָה
 חֻבְבָּא לְשֵׁם פִּסְחָא חֵיב,
 חֻבְבָּא לְשֵׁחָה וְאֵין לְזִרְקָא,